

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 2. februar 2023

Orientering nr. 02/2023

De store oppositionspartier ønsker fortsat fiskeriaftale med Rusland

Formændene for de to store oppositionspartier Sambandsflokkurin og Fólkaflokkurin bekræfter over for KVF (den færøske tv- og radio station) synspunktet om, at Færøerne fortsat bør fastholde fiskerisamarbejdet med Rusland, der skal bl.a. ses i forhold til:

- De færøske skibe der fisker i Barentshavet
- Besætningen ombord på disse skibe
- Fiskerivirksomheder på land, som modtager fisk fanget i Barentshavet

Den tidligere lagmand, Bárður á Steig Nielsen, formand for Sambandsflokkurin, fremhæver, at man fortsat bør handle fødevarer med Rusland, så krigen ikke kommer til at påvirke den enkelte borger.

Formand for det mindre oppositionsparti Miðflokkurin og tidligere landsstyremand for udenrigsanliggender, Jenis av Rana, tilkendegiver, at det rigtigste er at vise Rusland, at ”denne krig ikke kan accepteres” og indledningsvist lukke de færøske havne for russiske skibe. Først og fremmest bør man tage hensyn til det ukrainske folk. Endvidere at det kun vil være i en overgang, at skibe, besætning og virksomheder vil miste indtægter.

Formændene for de tre koalitionspartier har oplyst, at de ønsker at nå til enighed om én samlet strategi, og indtil da, ønsker de ikke at udtale sig om deres holdning til fortsat fiskerisamarbejde med Rusland. Partiformændene påpeger, at man fremadrettet ønsker at have én samlet udenrigspolitik udadtil. Lagmand Aksel V. Johannesen har udtalt, at situationen skal belyses godt og grundigt, så man på forhånd kender konsekvenserne ved den beslutning, man træffer.

Overtagelse af epidemiområdet til førstebehandling i Lagtinget

Lagtinget førstebehandlede den 19. januar 2023 forslaget om overtagelse af epidemiområdet, der i dag hører under landslægeembedet. Baggrunden for forslaget er et ønske om at overtage den lovgivende og udøvende magt på området. Det følger bl.a. af lovbemærkningerne, at det er vigtigt at kunne træffe afgørelser hurtigt og tæt på, når en epidemi hærger. Samtlige partier bakker op om overtagelsen. Lovforslaget blev oprindeligt fremsat af den tidligere koalition, men bortfald i forbindelse med valg til Lagtinget. Overtagelsen forventes at ske pr. 1. januar 2024.

Truslen i forhold til hvidvaskning stiger

Politiets hvidvasksekretariat har i rapporten ”Den nationale risikovurdering af hvidvask, januar 2023” , som kan læses via dette [link](#), kortlagt en række sårbarheder på Færøerne, som kan have indflydelse på omfanget af hvidvask. Hvidvasksekretariatet vurderer, at de metoder, der udgør de største risici er:

- Hvidvask via selskaber som ejer skibe registreret i det færøske skibsregister FAS. Risikoen vurderes som høj.
- Handelsbaseret hvidvask via legale virksomhedsstrukturer. Risikoen vurderes som betydelig.
- Simple hvidvask gennem kontantindsættelser, kontanthævninger og pengeoverførsler. Risikoen vurderes som moderat.

Det fremgår bl.a. af rapporten, at:

- Det færøske selskabsregister i en længere periode har været mangelfuldt i forhold til at kunne identificere reelt ejerskab. Det gør det vanskeligt for de underretningspligtige at identificere ejerskab i de virksomheder, som de har som kunder. Endvidere er den kontrol, som Skráseting Føroya fører med de underretningspligtige lav pga. få ressourcer.
- Forsinket implementering af hvidvaskloven på Færøerne betyder, at evt. sårbarheder, som er imødekommet i den danske lovgivning, fortsat kan misbruges på Færøerne.

Landsstyremedlem for Erhvervs- og Udenrigsanliggender Hogni Hoydal (Tjóðveldi) har bl.a. planer om at styrke kontrollen med FAS-ordningen ved, at styrke Skráseting Føroya og deres samarbejde med Skráseting Føroya, TAKS (de færøske skattemyndigheder) og Sjóvinnustýrið (de færøske søfartsmyndigheder), der administrerer FAS, ligesom han ønsker en opdatering af loven om hvidvask og FAS lovgivningen.

Samtidig med at der tages initiativer i forhold til at begrænse mulighederne for hvidvask gennem FAS, er pengeinstitutterne indsats i forhold til kontrol af personer i særlige tillidserhverv under kritik og blev af næstformanden i partiet Sjálvstýri's bestyrelse kaldt for en trussel mod folkestyret, da hun blev bedt om at komme med oplysninger om børn, svigerbørn og andre. Landsstyremedlem Hogni Hoydal har udtalt, at han er enig i, at pengeinstitutterne er gået for vidt, og han har derfor taget initiativ til et møde med pengeinstitutterne om sagen.

Færøerne har den højeste erhvervsfrekvens i Europa

Hagstova Føroya (Færøernes Statistik) er kommet med sin årlige analyse af erhvervsfrekvensen, som viser, at den færøske arbejdskraft fortsat er den mest erhvervsaktive i Europa. Både unge og ældre, samt kvinder er mere erhvervsaktive på Færøerne end i andre lande. Endvidere er erhvervsfrekvensen for mænd i alderen 15-74 år 87 pct. i forhold til 70 pct. i EU, mens den er 82 pct. for kvinder sammenlignet med 58 pct. i EU. Ifølge Hagstova Føroya har Færøerne ikke tidligere haft så høj beskæftigelse som nu. I december 2022 var 14.600 mænd og 13.700 kvinder i arbejde, og ledigheden var i samme måned 0,7 pct.